

ชื่อโครงการ การพัฒนารูปแบบและแนวทางการสอนที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา)
โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน

ผู้วิจัย นิลมณี พิทักษ์
ปิยะวรรณ ศรีสุรภัย
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปี 2540

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบและแนวทางการสอนที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) โดยใช้แหล่ง
ความรู้ในชุมชน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1 พัฒนารูปแบบและแนวทางการสอนกลุ่มสร้าง
เสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) โดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชน 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็น
ของผู้ปกครองต่อการนำแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอน โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 75 คน และผู้ปกครอง จำนวน 100 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการสอนโดยใช้แหล่งความรู้ในชุมชนจำนวน 21
คาบ แบบบันทึกการเรียนการสอนของครู แบบบันทึกประจำวัน แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก
การสังเกต แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 60 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นของ
ผู้ปกครองจำนวน 20 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) โดยใช้แหล่ง
ความรู้ในชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นประกอบด้วย ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วม
กันเสนอปัญหา โดยใช้สื่อวิธีการต่างๆ กระตุ้นความสนใจเพื่อไปสู่การใช้แหล่งความรู้ในชุม
ชน ขั้นกำหนดจุดประสงค์ เป็นขั้นที่ ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดปัญหา กิจกรรม วัดดู
ประสงค์ของการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน ขั้นวางแผนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนในเรื่อง
ของการจัดเตรียมคำถามปัญหา เตรียมวัสดุอุปกรณ์ วางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาอุปสรรค ขั้น

ดำเนินงาน เป็นขั้นปฏิบัติตามขั้นที่วางแผนไว้ ชั้นประเมินผล จากการสรุปตามขั้นตอน ด้วยกิจกรรมต่างๆ ด้วยลักษณะของรูปแบบการสอนที่ได้รับการพัฒนา จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อการนำแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอน ผู้ปกครองเห็นด้วยกับวิธีการนำแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอน และต้องการมีส่วนร่วมในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน โดยยินดีให้การสนับสนุน

**TITLE : THE DEVELOPMENT OF A TEACHING MODEL TO RAISE
LEARNING ACHIEVEMENT OF ELEMENTARY SCHOOL
STUDENTS ON THE LIFE-EXPERIENCE ORIENTED SUBJECT
(SOCIAL STUDIES) USING LOCAL COMMUNITY SOURCES
OF KNOWLEDGE**

**Researcher Nilmanee Pitak
Piyavan Srisurak**

Office Faculty of Education, Khon Kaen University

Year 1997

ABSTRACT

The purpose of the present study were 1) to develop a teaching model for the Life-Experience Oriented Subject (Social Studies) using local community sources of knowledge ; 2) to study the parents' opinions concerning the application of local community sources of knowledge to the teaching of such subject at the Demonstration School of Khon Kaen University.

The subjects consisted of 75 Grade VI students at the Demonstration School, Faculty of Education, Khon Kaen University, and 100 parents of the students of the same school. The tools used in this study included 21 lesson plans using mainly local sources of knowledge, teacher's teaching manual, diary, interview schedules, observation note forms, a test of 60 items and questionnaire of 20 items to be used with parents.

The results showed that :

1) the teaching model which had been developed, based on local sources of knowledge, consisted of five stages of operation. The first stage, the introduction, involves the teacher and students to work together to select the problems, using various media to stimulate the learners' interest in the application of local sources of knowledge. At the second stage of objective setting, teacher and students identify the problems, activities, and objectives for using local sources of knowledge. The third stage of planning involves the preparation of equipment and materials, questions to be asked as well as ways of overcoming

hindrances. The fourth stage ,the teaching, is to follow what has been planned. And the last stage of assessment where all the activities and the model which help raise the students' learning achievement up to the pre-determined criterion are summarily assessed.

2) The parents' opinions were in favor of utilizing local sources of knowledge to the instruction of such subject. They also indicated their willingness to participate in the mobilization of such local sources of knowledge.

คำนำ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือของคณะผู้ร่วมวิจัยจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะ รศ.ลัดดา ศิลาน้อย ได้กรุณาร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลและแนะนำตลอดการทำวิจัยอีกทั้งกลุ่มบุคคล สถานที่ต่างๆ ที่อยู่ในแหล่งชุมชนของอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลที่ได้จากงานวิจัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ก่อให้เกิดความตระหนักของครูที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว มาสู่ระบบการเรียนการสอนในรูปแบบของสื่อจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องอาศัยขั้นตอนที่เหมาะสมและได้รับการแก้ไขพัฒนาแล้วอย่างเป็นระบบจึงเกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ทั้งในแง่ของตัวนักเรียนเอง ครู จนกระทั่ง โรงเรียน งานวิจัยครั้งนี้นอกจากจะเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแล้ว ยังได้ทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อระบบการเรียนการสอนในรูปแบบที่คณะผู้วิจัยได้ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ด้วย และรูปแบบนี้ยังส่งผลต่อความเข้าใจของชุมชนในจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น(ศึกษาศาสตร์) อีกด้วย เป็นการเปิดโลกทัศน์ของโรงเรียนไปสู่ชุมชนอีกลักษณะหนึ่ง

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณผู้จัดการบริษัทเฟร็ดฟลาซ่า ผู้อำนวยการแรงงานจังหวัดขอนแก่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลประชาเวช ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้จัดการสหกรณ์ร้านค้ามหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร้านค้า พ่อค้า แม่ค้า เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฯลฯ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่กรุณาให้ข้อมูลในลักษณะของวิทยากร การสัมภาษณ์ ตลอดจนมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้การสนับสนุนให้ทุนวิจัยครั้งนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิลมณี พิทักษ์

อาจารย์ ปิยะวรรณ ศรีสุรภักษ์

ธันวาคม 2540